

Posudek konzultanta na rigorózní práci Mgr. Milana JANOUŠKA, zpracovanou a odevzdanou na téma: „**Prezidentské veto v ústavním systému Československa a České republiky**“ (leden 2017).

Mgr. Milan Janoušek zpracoval a předložil rigorózní práci na téma uvedené v záhlaví tohoto posudku v celkovém rozsahu 154 stran (106 stran vlastního textu – str. 103 je ale prázdná). Téma, které si zvolil, je tématem nepochybně aktuálním jak v užším pojetí (existence a efektivita jednoho z ústavních institutů) tak v širších souvislostech (rozsah pravomocí hlavy státu); veto prezidenta republiky zasahuje do jednoho z ucelených procesů ústavního práva, do legislativního procesu a kvalitní legislativa je jedním z předpokladů existence demokratického právního státu.

Autor vyšel správně z faktu, že veto prezidenta republiky vůči schváleným zákonům bylo zakotveno v československých ústavách v letech 1918 až 1960 a poté opět v Ústavě ČR od roku 1993. Naopak, v letech 1960 až 1992 měl prezident republiky „místo“ práva veta právo zákonodárné iniciativy a stál tak na začátku legislativního procesu. Již tato „dvojí“ historická úprava (a zkušenosti) může vést ke srovnání obou systémů a vyslovení výhod a nevýhod každého z nich.

Rigorozant vytvořil originální studii, v níž se drží tématu. V této studii pracuje s fakty. Práce má logickou strukturu, umožňující případně ve zpracování tématu dále pokračovat a text aktualizovat i pro případnou publikaci. Rigorózní práce je – vedle úvodu a závěru – logicky rozdělena do osmi základních částí, dále vnitřně členěných. Tím vznikla velmi přehledná a „čtivá“ studie. První část (str. 9 až 13) je věnována právu veta, resp. prezidentskému vetu a jeho typologiím. Druhá část (str. 14 až 36) je popisem ústavní úpravy prezidentského veta v československých ústavách a v Ústavě ČR, doplněná o některé souvislosti, dobová vyjádření a zdůvodnění té které úpravy. Třetí část (str. 37 až 45) je věnována období let 1918 až 1935, tedy období, v němž funkci prezidenta republiky vykonával Tomáš Garrigue Masaryk a popisuje případy vrácených zákonů prezidentem republiky nejprve podle prozatímní ústavy (7 zákonů) a poté podle Ústavní listiny Československé republiky (11 zákonů) a poukazuje na širší souvislosti vrácení zákonů včetně citací odůvodnění použití prezidentského veta. Čtvrtá část práce (str. 46 až 47) je věnována období prezidenta Edvarda Beneše, které je velmi specifické v rozdělení do doby ztráty svobody v roce 1938, do doby nesvobody a do doby po obnovení doby svobody v různých ústavních režimech. V období od nástupu do funkce do doby nesvobody prezident Beneš práva veta nevyužil, během doby nesvobody, kdy byl zákonodárcem, oprávněným vydávat dekrety, prezidentské veto postrádalo logiku a po obnovení doby svobody využil prezident Beneš právo veta dvakrát. I když právo vracet (vetovat) přijaté zákony prezidentu republiky formálně zůstalo i podle Ústavy ČSR z 9. května 1948, českoslovenští prezidenti K. Gottwald, A. Zápotocký ani A. Novotný je nikdy nevyužili. Pátou část práce (str. 48 až 77) M. Janoušek věnoval období, kdy podle Ústavy ČR vykonával funkci prezidenta republiky Václav Havel, tedy létům 1993 až 2003. Institut veta prezidenta republiky obnovila Ústava ČR a prezident Havel navázal na veta prezidentů Masaryka a Beneše i jejich faktickým využíváním (celkem vrátil 26 zákonů). Posuzovaná rigorózní práce podává velmi precizní přehled využití práva veta prezidentem Havlem, argumentaci „obou stran“ i případnou argumentaci Ústavního soudu, pokud u něj byl vetovaný zákon následně napaden. Ve stejném duchu je pojata i část šestá (str. 78 až 98), věnovaná období prezidenta Václava Klause, tedy období let 2003 až 2013, ve kterém prezident vrátil celkem 57 zákonů. Logicky věcně nedokončenou je část sedmá (str. 88 až 102), věnovaná dosud neuzavřenému volebnímu období prezidenta Miloše Zemana (do uzavření rukopisu autor poukazuje na 4 vrácené zákony). Osmá část práce (str.

104 až 109) obsahuje úvahy de constitutione ferenda (zapojení Senátu, částečné veto, kontrassignace). Všechny návrhy autor odůvodňuje.

Práce obsahuje historicko-komparativní a statistické přílohy (str. 121 až 154), seznam použitých zdrojů, jakož i další povinné náležitosti rigorózní práce.

Předložená rigorózní práce **splňuje kriteria práce rigorózní** co do rozsahu, a podle mého přesvědčení překračuje obvyklé standardy co do obsahu, formy a způsobu zpracování. Autor tak nepochybně prokázal schopnost sesbírat fakta, utřídit je, analyzovat aniž by je jakkoliv účelově „přibarvoval“ a poté je metodou vědecké práce využít. Prokázal též, že rozumí zvolenému tématu a to jak v rovině jeho principů, tak i v rovině jeho hmotného i procesního rozměru. Práce je zaměřena především faktograficky, přesto do ní autor dokázal včlenit i vlastní úvahy a postřehy.

Rigorózní práce neobsahuje žádnou věcnou chybu nebo opomenutí, které by koncepčně měly za následek zkreslení nebo nepochopení určitého institutu. Je napsána s vysokou kulturou jazyka i písemného projevu, na odpovídající úrovni je i grafické zpracování. Značně nadstandardní je seznam použité literatury a zejména poznámkový aparát. Jako nepochybný klad práce bych rovněž vyzdvihl vyváženost práce v celém jejím rozsahu. Ze všech těchto naznačených důvodů **doporučuji**, aby předložená rigorózní práce Mgr. Janouška byla připuštěna **k ústní obhajobě**.

Při ústní obhajobě by se rigorozant měl jednak vyjádřit k otázce naznačené již v úvodu tohoto posudku: postavení prezidenta republiky v legislativním procesu – na začátku (zákonodárná iniciativa) nebo na konci (suspenzivní veto) a jednak by měl zaujmout stanovisko k ústavnosti § 107 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, podle něhož setrvá-li Poslanecká sněmovna na prezidentem vráceném přijatém zákoně, zašle předseda Poslanecké sněmovny zákon k podpisu předsedovi vlády.

V Praze 7. 4. 2017

JUDr. Jiří Hřebejk